

**บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา**
**ROLES OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN ACADEMIC ADMINISTRATION
UNDER THE SONGKHLA PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE**

ผู้วิจัย

ไกรวัลย์ รัตนะ¹

Kraiwan Rattana

Wr.wanee@yahoo.com

กรรมการควบคุม

รพีพรรณ สุวรรณณัฐไชติ²รุจิราพรรณ คงช่วย³

Advisor Committee

Assoc.Prof.Dr.Rapeepun Suwannatachote

Dr.Rujirapun Kongchuay

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ปีการศึกษา 2556 จำนวน 362 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) การทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบ ค่าเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe'

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ยกเว้นด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ อยู่ในระดับปานกลาง
- 2) ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา และการปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน

คำสำคัญ : บทบาทของผู้บริหาร, การบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารสถานศึกษา

¹ นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยหาดใหญ่สงขลา 90110 ประเทศไทย

² รองศาสตราจารย์ ดร., อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ สงขลา 90110 ประเทศไทย

³ ดร.อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา สงขลา 90000 ประเทศไทย

ABSTRACT

The objective of this research was to study and compare the roles of the school administrators in the academic administration under the Songkhla Primary Educational Service Area Office as perceived by administrators and teachers, classified by their statuses, qualifications, work experiences and school's sizes. The sample for this research were of 362 school administrators and teachers under the Songkhla Primary Educational Service Area Office, in the academic year 2013. The data in this study were collected by questionnaire, and analyzed by percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test, and Scheffe' Method.

The results of the research were as follows:

1) The opinions of the school administrators and teachers towards the roles in academic administration both overall and in most individual issues were at high level. The opinions towards supervision, monitoring and reporting of the academic evaluation, were at the moderate level.

2) The opinions of the school administrators and teachers were different depending on their statuses, qualifications and school sizes with the significant level at .01. The opinions were not statistically different by work experiences.

Keyword : Roles of the School Administrators, Academic Administration, Administrators

บทนำ

การศึกษาถือเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของมนุษย์เพื่อการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โรงเรียนซึ่งเป็น

องค์กรที่ทำหน้าที่ในการจัดการศึกษาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ จึงต้องพัฒนาองค์กรให้พร้อม เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา แต่ปัจจุบันพบว่าการจัดการศึกษาทุกระดับประสบปัญหาสำคัญคือผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนค่อนข้างต่ำ หลักสูตรมีเนื้อหาสาระแน่นเกินไป และใช้เหมือนกันหมด โดยไม่คำนึงถึงบริบทของสถานศึกษา กระบวนการเรียนการสอนยังยึดหลักการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนสู่ผู้เรียน เน้นการท่องจำมากกว่าการฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหาจากสถานการณ์หรือประสบการณ์จริง หนังสือเรียนเป็นเพียงแบบฝึกหัดที่มีคำตอบเพียงคำตอบเดียวแทนที่จะเป็นคำถามแบบปลายเปิด ครูผู้สอนยังยึดติดกับวัฒนธรรมการสอนแบบเดิมๆ ทั้งที่หลักสูตรปัจจุบันเน้นการคิดวิเคราะห์ แต่วิธีสอนยังไม่สอนให้ผู้เรียนมีทักษะดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาบางส่วนยังไม่ได้รับ การอบรมให้ปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ ขาดความรู้อย่างเข้าใจในการบริหารงาน ทำให้ขาดทักษะในการบริหารและการจัดการด้านการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553: 10)

ผลวิจัยการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ระดับนานาชาติ พ.ศ.2554 (TIMSS 2011) พบว่าระดับคะแนนของนักเรียนไทยอยู่ในระดับแย่ เนื่องจากครูไทยขาดความมั่นใจและความพร้อมในการเตรียมการสอนอยู่ในระดับต่ำ (ปรีชาญ เดชศรี, 2555: ออนไลน์) นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ประจำปีงบประมาณ 2554 โดยภาพรวมทั้งประเทศ สรุปได้ว่าสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 2,295 แห่งไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน เนื่องจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนอยู่ในระดับต่ำ (ชาญณรงค์ พรุ่งใจจัน, 2555: ออนไลน์) และเมื่อ

เปรียบเทียบผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) ระหว่างปีการศึกษา 2554 และปีการศึกษา 2555 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ใน 5 กลุ่มสาระหลัก โดยจำแนกคะแนนเฉลี่ยร้อยละในระดับจังหวัดและระดับประเทศ พบว่าผลการทดสอบระดับชาติ (O-NET) มีค่าคะแนนเฉลี่ยร้อยละลดลงทุกกลุ่มสาระในระดับประเทศ และลดลง 4 กลุ่มสาระในระดับจังหวัด ซึ่งผลสัมฤทธิ์ดังกล่าวอาจเป็นเครื่องชี้วัดได้ว่าการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ยังไม่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่าที่ควร ส่งผลให้คุณภาพผู้เรียนลดต่ำลง สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของสกุล หมื่นสุข (วารสารณิ จินดาพล, 2550; อ้างอิงจาก สกุล หมื่นสุข, 2548) ซึ่งพบว่าผู้บริหารยังให้ความสำคัญกับการบริหารงานวิชาการไม่มากนักและยังมีปัญหาอุปสรรคในการบริหารงานวิชาการในระดับปานกลาง ซึ่งน่าจะมีผลกระทบต่อคุณภาพของผลผลิตได้ ปัญหาเหล่านี้ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการแก้ไขย่อมจะทำให้คุณภาพทางการศึกษาดีขึ้น และจากรายงานผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีผลต่อการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา, 2555: 18) พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มุ่งเน้นรับการประเมินมากกว่าการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน ในการประเมินผลการปฏิบัติงานแต่ละครั้ง ผู้บังคับบัญชาไม่ได้สะท้อนข้อดีของผู้ใต้บังคับบัญชา การกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และกลยุทธ์ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระดับผู้ปฏิบัติ และยังไม่ให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนกลยุทธ์สู่การปฏิบัติจริง และที่สำคัญสถานศึกษา

ขาดการประสานงานและการบริหารจัดการระหว่างกลุ่มในด้านวิชาการ

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมองว่าในการจัดการศึกษาที่ดีและมีคุณภาพนั้น มิใช่เพียงแต่ครูผู้สอนเท่านั้นที่จะสามารถพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้ดีขึ้นได้ ผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษา โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาทุกระดับ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดในการพัฒนาระบบการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุดส่งผลต่อคุณภาพของครูผู้สอน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณภาพของผู้เรียนตามลำดับ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน
2. เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโดยจำแนกตามสถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
แตกต่างกัน
ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่
 - 1.1 สถานภาพ
 - 1.1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา
 - 1.1.2 ครูผู้สอน
 - 1.2 วุฒิทางการศึกษา
 - 1.2.1 ปริญญาตรี
 - 1.2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
 - 1.3 ประสบการณ์ในการทำงาน
 - 1.3.1 ต่ำกว่า 10 ปี
 - 1.3.2 ตั้งแต่ 10 ปี ขึ้นไป
 - 1.4 ขนาดสถานศึกษา
 - 1.4.1 ขนาดเล็ก
 - 1.4.2 ขนาดกลาง
 - 1.4.3 ขนาดใหญ่ /ขนาดใหญพิเศษ

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำนวน 5 ด้าน ดังนี้
(กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

- 2.1 ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การ
บริหารงานวิชาการ
- 2.2 ด้านการประสานงานวิชาการ
- 2.3 ด้านการอำนวยความสะดวกในงาน
วิชาการ
- 2.4 ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนในงาน
วิชาการ
- 2.5 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน
และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือผู้บริหาร
สถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา จำนวน 6,195 คน กำหนด
ขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเคร์จซีและมอร์แกน
ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน แล้วสุ่มแบบแบ่งชั้น
(Stratified Random Sampling) ตามขนาดสถานศึกษา
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้าง
ขึ้นมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ
(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
(Standard Deviation) การทดสอบค่าที (t-test) การ
ทดสอบค่าเอฟ (F-test) และวิธีการของ Scheffe'

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตาม
ขั้นตอน ดังนี้

1. ขออนุญาตแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยหาดใหญ่ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลา
2. ขออนุญาตจากผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาสงขลาถึงผู้บริหารโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เพื่อ
แนะนำตัวและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม
3. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามถึงสถานศึกษาด้วย
ตนเอง หลังจากส่งแบบสอบถามแล้วจะไปรับแบบสอบถาม
คืนด้วยตนเอง
4. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความ
สมบูรณ์ แล้วดำเนินการวิเคราะห์ สรุปผล ตามขั้นตอนของ
การวิจัย

สรุปผลการวิจัย

ความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา	ความคิดเห็น		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ	3.58	0.54	มาก
2. ด้านการประสานงานวิชาการ	3.53	0.39	มาก
3. ด้านการอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ	3.51	0.41	มาก
4. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ	3.54	0.45	มาก
5. ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ	3.48	0.40	ปานกลาง
รวม	3.53	0.33	มาก

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.33) โดยมีบทบาทการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการ ($\bar{X}=3.58$, S.D.=0.54) รองลงมาได้แก่ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ ($\bar{X}=3.54$, S.D.=0.45) และด้านการประสานงานวิชาการ ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.39) ตามลำดับ และมีบทบาทการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการต่ำสุด ($\bar{X}=3.48$, S.D.=0.40)

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพ วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขต

พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ในการทำงาน และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้น ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการที่มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันตามขนาดสถานศึกษาที่ปฏิบัติงาน

ผลการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการของ Scheffe' พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวม สรุปได้ดังนี้

- ด้านการประสานงานวิชาการ การอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมิน และรายงานผลการประเมิน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง ขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผู้บริหารและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาด

กลางกับขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

- ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดเล็ก มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางและขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดกลางมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดใหญ่/ขนาดใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกัน

อภิปรายผล

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากกระทรวงศึกษาธิการ (2546: 35) ได้กำหนดให้งานวิชาการเป็นงานหลัก หรือภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุดด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สำเร็จ แสงทัน (2548: 61-63) ที่ได้ศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทัศนคติของครูวิชาการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่าครูวิชาการมีทัศนคติต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 อยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรรเสริญ โปร่งจันทิก (2553: 75-77) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี

พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญต่อการบริหารงานด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการบริหารงานวิชาการด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับสูงสุดนั้น แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการทั้ง 12 งานอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 9) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ว่าผู้บริหารต้องมีการวางแผนนโยบาย ยุทธศาสตร์ กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจนว่าจะจะไปในทิศทางใด เพื่อการจัดงาน จัดคน จัดเงิน จัดวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสม และ สอดรับกับการปฏิรูปการศึกษาท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน และ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลิขิต เศรษฐบุตร์ (2551: 145-147) พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก

นอกจากนี้ยังพบว่าผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทการบริหารงานวิชาการด้านการอำนวยความสะดวกและด้านการประสานงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในลำดับที่ 2 สอดคล้องกับคำกล่าวของ ธีระ รุณเจริญ, ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา รณินธ์ (2547: 36-39) และมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้ประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษาข้อที่ 9) (สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2548: 56) ที่กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า ต้องมีการประสานงานและ

สร้างสรรคความสัมพันธ อันดีกับทุกฝายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา เพื่อสร้างเครือข่ายผู้ให้การสนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ พร้อมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้แก่บุคลากรในโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรักและมีความสุข ในการเรียนและยังสอดคล้องกับคำกล่าวของมานิตย □ คณะวาปี □ (2546: 26) ที่ว่า ผู้ □ บริหาร ที่ประสบผลสำเร็จในการบริหารงานจะต้องทำหน □ ที่ประจุกไวทยากร (Conductor) ของ วงออร์เคสตรา (Orchestra) โดยทำหน้าที่เป □ นผู้ □ นำในการใช้ □ ศักยภาพของบุคลากรให้ □ ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามวัตถุประสงค์อย □ างมีประสิทธิภาพ

ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็น ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทการบริหารงานวิชาการ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับงานวิจัยของลิขิต เศรษฐบุตร (2551: 145-147) ที่พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางเช่นกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการเท่าที่ควร ไม่มีแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่างเป็นทางการเป็นระบบ ทั้ง ๆ ที่ระบบการนิเทศ ประเมินและติดตามผลการปฏิบัติงานจะเป็นตัวบ่งบอกให้ทราบถึงแนวทางในการปรับปรุงงาน การพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังเช่นปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544: 9) ได้กล่าวไว้ว่า การทำงานที่ขาดการประเมินผล

จะไม่ช่วยในการพัฒนางาน พัฒนาสถานศึกษา ส่วน วีระ รุณเจริญ, ปราชญา กล้าผัจญ และสัมมนา รณิธย์ (2547: 36-39) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา จำเป็นต้องจัดให้มีการประเมินผล โดยส่งเสริมการประเมินผลในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ เพื่อรองรับการประเมินภายนอก และมีการนำผลการประเมินผู้เรียนมาใช้ในการกำหนดนโยบายของสถานศึกษาเพื่อให้เป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและครบวงจร

2. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีสถานภาพ วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพีระพงษ์ เผ่าภูไทย (2551: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน และคณะกรรมการสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันตามสถานภาพและขนาดสถานศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของลิขิต เศรษฐบุตร (2551: 149; อ้างอิงจากสนธิ ชื่อสัตย์.2543: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษาตามทัศนะของผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่าผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่มีวุฒิกการศึกษา และขนาดสถานศึกษาต่างกัมีทัศนะต่อการสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ส่วนผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาใน

ปัจจุบัน ส่วนใหญ่ผ่านหลักสูตรการบริหารสถานศึกษา ได้เรียนรู้ถึงหลักการ ทฤษฎี เกี่ยวกับการบริหารงาน บริหาร ตน และบริหารคนมาเป็นอย่างดี จึงสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญมี ก่อบุญ (2548: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการด้านการประสานงานวิชาการ การอำนวยความสะดวกในงานวิชาการ การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ และด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ เพราะว่า สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกันย่อมมีระบบการบริหารจัดการที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้บริหารมีบทบาทในการบริหารงานแต่ละด้านแตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับคำกล่าวของรีอบบิ้นส์และเคอ์เตอร์ (ดาร์ตัน พิมพ์อุบล. 2549: 134; อ้างอิงจาก Lobbins & Coulter. 2004: 109-110) ที่กล่าวว่า ในการทำหน้าที่การบริหารงานในองค์กร ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้รูปแบบและวิธีการที่แตกต่างกันในสภาพการณ์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอาจเกิดจากความแตกต่างของขนาดองค์กร และยังสอดคล้องกับสุเทพ พงศ์ศิริวัฒน์ (2545: 121-123) ที่กล่าวว่า การใช้ทักษะในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดประสิทธิผลนั้น จะใช้ทักษะด้านเทคนิค

ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และทักษะด้านมนุษยสัมพันธ์ มากน้อยเท่าใด ย่อมขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ภาวะผู้นำ ประเภทขององค์กร ขนาด โครงสร้างองค์กร และระดับการรวมศูนย์อำนาจแต่ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารวิชาการด้านการกำหนดนโยบาย และวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาต่างให้ความสำคัญและมีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์การบริหารงานวิชาการอย่างชัดเจนเป็นประจำสม่ำเสมอและสอดคล้องกับสถานศึกษาของตน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทต่อการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก แต่จากการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับชาติและผลการประเมินคุณภาพภายนอกของโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา ยังอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจ ผู้บริหารสถานศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญและพิจารณาทบทวน วางแผน ปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงานด้านวิชาการให้มีคุณภาพสูงขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

2. จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการประเมินงานวิชาการ อยู่ในลำดับสุดท้าย โดยเฉพาะการรายงานผลการนิเทศการศึกษา และการรายงานผลการพัฒนาการเรียนรู้ต่อหน่วยงานต้นสังกัดและสาธารณชน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการจัดระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานผลการประเมินงานวิชาการอย่างเป็นระบบ ควรแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานอย่าง

ชัดเจน มีการกำกับ ติดตาม ผลการดำเนินงานอย่าง
เคร่งครัด และให้ความสำคัญกับระบบสารสนเทศของ
สถานศึกษา มีการแต่งตั้งเจ้าหน้าที่ฝ่ายเผยแพร่ข้อมูล
ข่าวสาร/ผลการดำเนินงานผ่านระบบต่าง ๆ อย่างชัดเจน
สม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของ
ผู้สถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการ ตามความคิดเห็น
ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในเขตพื้นที่
การศึกษาอื่น ๆ

2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานด้านอื่น
ๆ ของผู้บริหารสถานศึกษา เช่น การบริหารงานบุคคล การ
บริหารงานงบประมาณ เป็นต้น

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล**. กรุงเทพฯ: กระทรวงฯ.

ชาญณรงค์ พรุ่งใจ. (2555). **ผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ประจำปีงบประมาณ 2554**.

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. แหล่งที่มา: [http:// www.manager.co.th/](http://www.manager.co.th/). วันที่ค้นข้อมูล
[5 ธันวาคม 2555].

ดาร์ตัน พิมพ์อุบล. (2549). **การศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดรสด. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ทราด: มหาวิทยาลัยราชภัฏ
รำไพพรรณี. ชีระ รุณเจริญ ปราชญา กล้าผจญ และสัมมนา ธนีย์. (2547). การบริหารเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้.
กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.**

บุญมี ก่อบุญ. (2548). **ภาวะผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารโรงเรียน ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากลนคร เขต 3. วิทยานิพนธ์: ครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.**

ปรีชาญ เดชศรี. (2555). **ผลการวิจัยแนวโน้มการจัดการศึกษาวิทย์ – คณิตไทยกับนานาชาติในโครงการ TIMSS
2011. งานแถลงข่าวของสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.). แหล่งที่มา:
<http://www.enn.co.th>. ศูนย์ข่าวการศึกษาไทย. วันที่ค้นข้อมูล [12 ธันวาคม 2555].**

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2544). **การบริหารงานวิชาการ**. กรุงเทพฯ: สหมิตรออฟเซท.

พีระพงษ์ เผ่าภูไทย. (2551). **ประสิทธิผลการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนช่วงชั้นที่ 3-4 สังกัด**

**สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร. วิทยานิพนธ์: ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏสกลนคร.**

- ลิขิต เศรษฐบุตตร. (2551). **บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา** สังกัด **สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1**. วิทยานิพนธ์: ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- วรภรณ์ จินดาพล. (2550). **ความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาภาคใต้ต่อปัญหาการบริหารงานวิชาการ**. วิทยานิพนธ์: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- สรเสริญ โป่งจันทิก. (2553). **ความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทการบริหารงานของผู้บริหารกับประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในจังหวัดเพชรบุรี**. วิทยานิพนธ์: ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี.
- สำเร็จ แสงทัน. (2548). **บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนช่วงชั้นที่ 1 และ 2 ตามทฤษฎีของครู วิชาการโรงเรียน** สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2. สารนิพนธ์: ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). **การพัฒนาการศึกษาทั้งระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กและเยาวชนไทย** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. (2548). **มาตรฐานวิชาชีพทางการศึกษา**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา. (2555). **แผนกลยุทธ์ 2554-2557**. ฝ่ายส่งเสริมการจัด การศึกษา: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2545). **ภาวะผู้ ทฤษฎีและปฏิบัติ**. กรุงเทพฯ: นีคดิงค์.